

خودتان را توانمند کنید

صدیقه انصاری پور

کارشناس مسؤول آموزش بهورزی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

طاهره مقدسی

کارشناس آموزش بهورزی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

محسن روحانی

مدیر گروه توسعه شبکه دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

اهداف آموزشی

امید است خوانندگان محترم پس از مطالعه:

- ♦ اهمیت توانمندسازی را بدانند.
- ♦ اهداف توانمندسازی را ذکر کنند.
- ♦ مزایای توانمندسازی نیروی انسانی را شرح دهند.
- ♦ نقش مراکز آموزش بهورزی در توانمندسازی نیروی انسانی را با توجه به طرح تحول سلامت توضیح دهند.

مقدمه

مهم‌ترین و حیاتی‌ترین دارایی هر سازمان، نیروی انسانی آن سازمان است. کیفیت و توانمندی نیروی انسانی، مهم‌ترین عامل بقا و حیات سازمان است. نیروی انسانی توانمند، سازمان توانمند را به وجود می‌آورد. کارکنان زمانی می‌توانند بخوبی از عهده وظایف‌شان برآیند که از مهارت، دانش و توانایی لازم برخوردار بوده و اهداف سازمان را بخوبی بشناسند.

در طرح تحول سلامت، جامعه‌آرمانی ترسیم شده در سند چشم‌انداز سال ۱۴۰۴ کشور، جامعه‌ای است که باید از بیشترین سلامت برخوردار باشد. نظام سلامت جمهوری اسلامی ایران در این سند، مسؤول و پاسخگوست که ضمن فراهم سازی زمینه دستیابی به بالاترین سطح امید به زندگی همراه با کیفیت برای آحاد مردم، اعتماد کامل مردم را جلب کرده و با کسب حمایت همه سازمان‌ها و نهادها، رویکرد سلامت در همه سیاست‌ها را اجرایی کند. به منظور دستیابی به این هدف در طول تحول نظام سلامت، مراکز آموزش بهورزی و بازآموزی کارکنان نظام سلامت جهت آموزش و مهارت آموزی کارکنان بهداشت، به خصوص مراقبان سلامت انتخاب شد.

تعریف توانمندی

فرهنگ «آکسفورد» کلمه empower (توانمندی) را این چنین تعریف کرده است: «قدرت یا اختیاری که به فرد اجازه می‌دهد، کاری را انجام دهد یا احساس اینکه می‌تواند کارهای بیشتری را انجام دهد».

ضرورت توانمندسازی

سازمان‌های امروز تحت تأثیر عواملی از قبیل افزایش رقابت جهانی، دگرگونی‌های ناگهانی، نیاز به کیفیت و خدمات پس از فروش، وجود منابع محدود و... زیر فشارهای زیادی قرار دارند. پس از سال‌ها تجربه، دنیا به این نتیجه رسیده است که اگر سازمانی بخواهد در اقتصاد و امور کاری خود پیش‌تاز باشد و در عرصه رقابت عقب نماند، باید نیروی انسانی متخصص، خلاق و بالانگیزه بالا داشته باشد.

اهداف توانمندسازی

- تولید کالاها و خدمات با کیفیت بالا
- ارتقای قابلیت‌های کارکنان
- توسعه مهارت‌های انجام کار
- به روز کردن اطلاعات کارکنان
- درست انجام دادن کار
- افزایش سطح رضایتمندی کارکنان، مشتریان و ارباب رجوع
- که در نهایت این موارد به توسعه سازمانی و افزایش عملکرد در رسیدن به اهداف سازمان ختم خواهد شد.

نقش مراکز آموزش بهورزی در توانمندسازی نیروی انسانی

در دستورالعمل برنامه تحول سلامت در حوزه بهداشت، بر توانمندسازی کارکنان نظام سلامت در راستای برنامه‌های ابلاغی معاونت بهداشت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تأکید ویژه شده است. مراکز آموزش بهورزی، با توجه به سابقه درخشان در انجام فعالیت‌های مربوط به برنامه‌ریزی، سازماندهی، هماهنگی، اجرا و پایش و ارزشیابی برنامه‌های آموزش ضمن خدمت کارکنان، نقش کلیدی در اجرای برنامه‌های آموزشی در نظام سلامت دارند، به همین دلیل در برنامه تحول سلامت، وظیفه آموزش در آغاز خدمت و ضمن خدمت مراقبان سلامت به عهده مراکز آموزش بهورزی قرار داده شده است.

هدف از توانمندسازی ایجاد سازمانی است، با کارکنانی متعهد و مشتاق که وظایف شغلی‌شان را هم بدین علت که به آن عقیده دارند و هم به خاطر این که لذت می‌برند، انجام می‌دهند.

همچنین هدف از توانمندسازی نیروی انسانی، استفاده از ظرفیت‌های بالقوه انسان‌ها به منظور توسعه ارزش افزوده سازمانی، تقویت احساس اعتماد به نفس و جبرگی بر ناتوانی‌ها و درماندگی‌های فردی است.

به طور خلاصه با توجه به آنچه گفتیم، اهداف توانمندسازی کارکنان را می‌توان در موارد زیر بیان کرد:

• ارتقای توانمندی کارکنان از طریق ایجاد دانش و توانایی

• استقرار عدالت در سازمان

• به کارگیری کارکنان متعهد و مشتاق در سازمان

• استفاده از ظرفیت‌های بالقوه کارکنان

• اطمینان دادن به کارکنان که در چارچوب رسالت،

چشم انداز و راهبرد سازمانی به موفقیت می‌رسند.

مزایای توانمندسازی نیروی انسانی

تحقیقات نشان داده است، سازمان‌هایی که توانمندسازی کارکنان را در پیش گرفته‌اند، به مزایای متعددی دست یافته‌اند که از آن جمله‌اند:

• ایجاد آگاهی علمی و ارتقای دانش کارکنان

• ایجاد رفتارهای علمی و متعادل در کارکنان

نتیجه‌گیری

آموزش کارکنان و توانمندسازی و افزایش مهارت‌های شغلی آنان برای فعالیت‌هایی که مورد نظر است، شاید یکی از مهم‌ترین راهکارها برای توانمندسازی نیروی انسانی در سازمان است. تدوین برنامه‌های آموزشی برای کارکنان و اجرای دوره‌های کوتاه مدت و بلندمدت که قابلیت‌های فکری و تخصصی آنها را افزایش دهد، از عواملی است که نقش بسیار مهمی برای توانمندسازی کارکنان دارد.

در مرکز آموزش بهورزی با توجه به نظام آموزشی مؤثر و وجود مربیان مجرب و علاقمند به آموزش، ارتقای سطح مهارت‌های کاری و فردی، موجب کارآمدی نیروی انسانی به خصوص نیروهای محیطی می‌شود. بنابراین تقویت و استانداردسازی مراکز آموزش بهورزی، تأمین نیروی آموزشی مورد نیاز، ابقای کارشناسان و مربیان توانمند و با سابقه مراکز آموزش بهورزی، ارتقای توانمندی و جلوگیری از جابه‌جایی آنان موضوعی بسیار حایز اهمیت است و نادیده گرفتن این مهم نه تنها موجب رکود فعالیت‌ها خواهد شد، بلکه عاملی بازدارنده در تحول سلامت محسوب می‌شود.

منابع

- عبدالمسی، بیژن و نوه ابراهیم، عبدالرحیم (۱۳۸۵). «توانمندسازی کارکنان کلید طلایی مدیریت منابع انسانی».
- خلاصه برنامه تحول و عملکرد حوزه بهداشت در دولت تدبیر و امید مهر ماه ۹۴ معاونت بهداشت وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
- بسته خدمات سطح اول وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- دستورالعمل برنامه تأمین و ارتقای مراقبت‌های اولیه سلامت

فعالیت‌های واحد استانی و مراکز آموزش بهورزی در برنامه تحول سلامت در حوزه بهداشت

- * انتخاب هسته آموزشی دانشگاه از بین مربیان بهورزی و هماهنگی جهت شرکت این افراد در جلسات آموزشی معاونت بهداشت وزارت متبوع
- * برگزاری دوره آموزشی جهت مربیان بهورزی شهرستان‌ها
- * برگزاری کمیته آموزش و توانمندسازی منابع انسانی
- * تدوین برنامه‌ریزی درسی آموزش آغاز خدمت مراقبان سلامت بر اساس بسته خدمت و دستورالعمل برنامه تأمین و ارتقای مراقبت‌های اولیه سلامت در شهر (تعیین عناوین و سرفصل دروس، برنامه زمانبندی، محتوا، نحوه اجرا و نحوه پایش و ارزشیابی و...)
- * ابلاغ برنامه به شهرستان‌ها
- * برگزاری دوره آموزش آغاز خدمت مراقبان سلامت در حیطه شناختی و عملکردی
- * برگزاری دوره آموزش مهارتی مراقبان سلامت
- * برگزاری ارزشیابی، استخراج نتایج و صدور گواهی پایان دوره به لحاظ آموزش نظری و عملی، جهت مراقبان سلامت
- * انجام نیازسنجی مراقبان سلامت و سایر کارکنان
- * تعیین اولویت‌های آموزش ضمن خدمت مراقبان سلامت و سایر کارکنان
- * برگزاری دوره‌های بازآموزی مراقبان سلامت و کارکنان
- * پایش و ارزشیابی دوره‌های آموزشی